

2. Proces zatrudnienia zleceniobiorcy

Zatrudnienie zleceniobiorcy wiąże się z określonymi obowiązkami. Umowy cywilnoprawne nie są regulowane przepisami Kodeksu pracy, dlatego jest ich znacznie mniej niż w przypadku zatrudnienia pracownika na podstawie umowy o pracę.

Chcąc dokonać wszystkich formalności związanych z zatrudnieniem zleceniobiorcy, należy zacząć od pozyskania danych przyszłego wykonawcy zlecenia. Warto jednak wiedzieć, jakich informacji można wymagać zgodnie z przepisami RODO.

Uwaga

Art. 5 ust. 1c RODO – Zasada minimalizacji

Dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane („minimalizacja danych”).

2.1. Oświadczenie zleceniobiorcy na cele podatkowe i ubezpieczeniowe

W celu zawarcia umowy zlecenia konieczne jest pobranie danych osobowych przyszłego zleceniobiorcy. Najprostszym sposobem na zebranie danych od pracownika jest przekazanie mu do wypełnienia oświadczenia na cele podatkowe i ubezpieczeniowe. Aby sporządzić samą umowę, zlecniodawca powinien podać co najmniej:

- imię i nazwisko;
- datę i miejsce urodzenia;

- adres zamieszkania.

Z pozostałych danych osobowych, jakie powinno zawierać oświadczenie na cele podatkowe i składkowe, można wymienić:

- PESEL lub inny identyfikator niezbędny do rozliczeń składkowych i podatkowych;
- obywatelstwo;
- adres zameldowania;
- numer rachunku bankowego.

2.1.1. Informacje na temat ubezpieczenia zleceniobiorcy

Wśród informacji, które zleceniobiorca powinien przekazać na cele rozliczania ubezpieczeń w ZUS-ie, muszą znajdować się:

- oddział NFZ zgodny z adresem zamieszkania;
- oświadczenie o przyznanej emeryturze lub rencie wraz z numerem decyzji i datą uzyskania prawa do świadczenia;
- orzeczenie o niepełnosprawności wraz ze stopniem niepełnosprawności i datą obowiązywania orzeczenia;
- informacja o zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę, w tym okres obowiązywania umowy, poziom wynagrodzenia brutto;
- informacja, czy w trakcie umowy zlecenia przebywa na urlopie bezpłatnym lub wychowawczym u innego pracodawcy;
- informacja o podejmowaniu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej, pracy nakładczej z innym podmiotem – przy czym tu ważne będzie, czy osoba jest objęta ubezpieczeniami społecznymi oraz jaki przychód osiąga z tej umowy;
- informacja o objęciu ubezpieczeniami społecznymi z innego tytułu (np. czy zleceniobiorca prowadzi działalność gospodarczą i jeśli tak, to od jakiej podstawy opłaca składki ZUS);
- informacja o statusie ucznia lub studenta;

- informacja o rejestracji w urzędzie pracy.

Na tej podstawie ustala się, jakim ubezpieczeniem będzie podlegał zleceniobiorca z tytułu zawartej umowy. Więcej na temat ubezpieczeń zleceniobiorcy będzie można przeczytać w kolejnych rozdziałach.

2.1.2. Dane podatkowe zleceniobiorcy

Aby poprawnie rozliczyć zleceniobiorcę pod względem podatkowym, należy od niego pozyskać dane dotyczące:

- urzędu skarbowego właściwego na cele rozliczenia podatku;
- certyfikatu rezydencji (dotyczy szczególnie obcokrajowców);
- chęci ewentualnej rezygnacji ze zwolnienia z PIT (jeśli nie ukończył 26 lat);
- limitu kosztów autorskich – jeśli umowa zawiera zapis o przeniesieniu praw autorskich;
- stosowania kwoty wolnej od podatku w ciągu roku, czyli niepobierania zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzenia*.

*Wniosek o niepobieranie zaliczek na podatek jest nowością, która wynika z nowelizacji przepisów od stycznia 2022 roku wprowadzonych przez tzw. Polski Ład. Zmiany w rozliczaniu wynagrodzenia zleceniobiorcy zostały szeroko opisane w kolejnych rozdziałach.

2.2. Obowiązki zleceniodawcy dotyczące przetwarzania danych osobowych

Warto pamiętać, że zleceniobiorca powinien wyrazić zgodę na przetwarzanie danych osobowych, dlatego oświadczenie na cele podatkowe i składkowe na końcu musi zawierać odpowiednią klauzulę.

Przystępując do zawarcia umowy cywilnoprawnej, przedsiębiorca jest zobligowany zrealizować względem zleceniobiorcy obowiązki informacyjne.

Z tego względu powinien poinformować drugą stronę umowy o:

- swoich danych (w tym pełnej nazwie oraz adresie prowadzenia działalności);
- danych inspektora ochrony danych, jeżeli został wyznaczony;
- celu przetwarzania danych (tj. zawarciu i wykonaniu umowy);
- podstawie prawnej przetwarzania, o czym poniżej;
- odbiorcach danych osobowych zleceniobiorcy;
- zamiarze przekazania danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej, jeśli przedsiębiorca planuje dokonanie takiej czynności;
- czasie przetwarzania i przechowywania danych;
- dobrowolności podania danych osobowych oraz skutkach odmowy ich podania;
- prawie dostępu do zgromadzonych danych osobowych;
- prawie do żądania sprostowania danych;
- prawie do żądania usunięcia danych z bazy danych przedsiębiorcy;
- prawie do żądania ograniczenia przetwarzania danych;
- prawie do cofnięcia zgody na przetwarzanie i przechowywanie danych osobowych;
- prawie do wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Obowiązek informacyjny przedsiębiorcy może nastąpić w dowolny, wybrany przez niego sposób, o ile zleceniobiorca zostanie faktycznie powiadomiony o wskazanych powyżej informacjach. Administrator danych może dostosować formę wykonania obowiązku do okoliczności zawarcia umowy, w tym może np. wybrać formę elektroniczną bądź formę ogłoszenia.

Podstawą prawną, którą przedsiębiorca powinien wskazać jako podstawę przetwarzania danych osobowych osoby fizycznej – strony umowy cywil-